

הי אחת ממאות הבעיות שמשרדנו עוסק בהן. לא מדובר כאן בשלושת הילדים. הי כונה היא רק לבנו ישראל. עובד משרד הסעד..."

כאן בא הסיפור הנוגע ללב, אודות אבי רהם קורמן, אשר פגש ברזוב של ב"ת נחמיה ילד מונח, שהראה את כל סימני הפיגור השכלי. כל מנגנון משרד-הסעד עמד על רגליו, כדי לטפל בילד המסכן.

"זה למען הילד", קבע עמרם בלום. בלום, סניגורו של נחמן שטרקס בפרשה הידועה של יוסליה, הינו בעל נסיון רב במלחמה "למען טובת הילד". הוא הדגיש את טעניו זה וזו שנית, באומרו: "במקרה זה, ה"הורים לא יכולים לתת לילד השגחה מתאימה, לכן המדינה מוכרחה להתערב. ה"מיסיון מסכן את העניין. אם הילד היה במוסד של נטורי קרתא, היינו מיד מתחייבים לים בתביעה משפטית, אבל כאן, היסטנו אם בכלל לעשות משהו, מפני שמעורב ה"מיסיון. אבל לבסוף החלטנו שהמיסיון לא יכול להפער. בית-המשפט שלה את ההורים והבן לבדיקה פסיכיאטרית. קיבלנו אישור ממשרד-הבריאות, לפיו הילד מפגר בהתפתחותו השכלית, ואילו ההורים — בגלל מצבם השכלי — לא יכולים להבטיח לו השגחה מתאימה."

"אתה רואה בעצמך שאין כאן כל קשר עם המיסיון", טיים.

מי שיקר? היועץ המשפטי שחתם על כתב-התביעה, ואמר בפירוש כי יש להוציא את שלושת הילדים מהמיסיון ולהעבירם ל"ביתם, או היועץ המשפטי שקבע כי אין כאן עניין דתי-ינוכי, כי אם רק עניין של בריאות-הנפש?!

★ ★ ★

אין משגיחים אדם

על סמך התביעה שהוגשה עליידי משרד הסעד, בשם היועץ המשפטי לממשלה, אייפער לזכות. הפגיעה בחופש-המצפון ברורה יותר מדי. אבל אם יושג אישור רשמי, שההורים מפגרים בהתפתחותם השכלית, ואינם מסוגלים להשגיח על ילדיהם, אפשר יהיה לקחת מהם את הוכחת לקבוע את גורל בניהם. ואז יוכל משרד הסעד להעבירם לכל מוסד הנראה לו.

כיצד אפשר לקבל אישור כזה? הרי ראובן שמואל אינו רק אדם שפוי בדעתו, אלא איש אינטליגנטי וחכם.

מסתבר שאפשר לקבל אישור כזה. כי משרד-הבריאות ומשרד-הסעד נמצאים בידי אותה מפלגה — מפלגה הנלחמת במיסיון בכל החזיתות. המטרה היא קדושה, קדו שים הם האמצעים. אפילו אם פירושה לה"פוך למשושג אדם נורמלי בהחלט.

כך התנהל העניין הלכה למעשה: בישיבה השנייה של בית-המשפט שמעו גם את ישר"אל, בנו של ראובן. התובע העמיד את ה"ילד באש צולבת של שאלות. ראובן, שאז עדיין הופיע בעצמו בבית-המשפט, דרש ל"העמיד את הילד בפני בדיקה, שתקבע אם מותר להעמידו במיבחה כה קשה. התובע נענע מיד. בית-המשפט ציחה לבדוק את הילד, דחה את מתן פסק-הדין.

כעבור כמה שבועות קיבל ראובן שמואל הזמנה חתומה עליידי אברהם קורמן, שיפיע יחד עם הבן במשרד הבריאות. היכי תה לו הפתעה קטנה. אשה צעירה הודיעה, שהפעם לא הילד מעניין אותה — כי אם האב. היא שוחחה חצי-שעה עם ראובן ובכך סיימה את הראיון.

על-סמך זה קיבל משרד-הסעד אישור, שראובן שמואל אינו שפוי בדעתו.

★ ★ ★

"באיזומים — לא ידך!"

ראובן סיכם את הסיפור: "בספטמבר, תיכף לאחר שקיבלתי את התביעה המשפטית, בא אלי הבית קורמן ואמר: או שתלך לבית-הסוהר, או שתוציא את הילדים מהמיסיון. התחיל לספר לי על ה"אלוהים, הדת והיהודים. ענית לו: אם אלרי הים שלך מדבר בצורה כזו, זה אומר שלך יש אלוהים אחר ולי אחר. או שהאלוהים שלנו יריבו ביניהם!"

"אם היו באים אלי בטוב", סיכם, "אז אולי הייתי שומע. כי החיים שלנו הם כעת אחרים לגמרי מאשר לפני חמש שנים, ואת הילדים היינו שמחים להחזיק בבית. אבל באיום — אף אחד לא יכריח אותי." "ואני גם ככה לא הייתי לוקחת את ה"ילדים חזרה", התערבה זילפה. "אני לא מלומדת ואינני יודעת לקרוא ולכתוב. לפחות שהילדים יהיו משכילים."

"זה נכון", אישר ראובן. "כאן בכפר אין שום לימודים. בשנה שעברה היה בית-ספר של ארבע כיתות. המורה היה בא בתשע ועזב ב"11. עכשיו ילדי הכפר נוסעים ל"

ילד: הפעם תיגוקת בת שלושה שבועות. הביאה אותה האם ואמרה: "אין לי בעל, והביתה עם נמורת לא רוצים להכניס אותי. אם אף אחד לא יקח את הילדה, אזרוק אותה ברחוב או אהרוג אותה ואת עצמי." אחר-כך היו שבעה ילדים, ואחר-כך עשרה. ב"1948 פרצה המלחמה ואייפער היה לשלוח את הילדים לבית-ספר. היא החלה מלמדת אותם במרתף. אחר-כך יצאו מהמרתף ונשארו בית-ספר.

"עכשיו אתם רואים בעצמכם", חיכה איילי חאוס, "נשארו בית-ספר. אחרי מלחמת השיחרור עברנו לבנין הזה. קודם היה כאן בית-ספר אנגלי, אבל התחלל. כעת לומדים רק 40 ילדים, כי הרסנו את הצריפים בהם היו כיתות בית-הספר, ובונים בניין חדש. כאשר נגמור את הבניין יהיו לנו בחורה 60 ילדים. מועדמים יש הרבה, כי לבית-הספר שם מצויין."

מה קרה עם הראשינים, עם אותו ילד

בבית-ספר מוסלמי — אז בגלל זה אני יהודי רע? האם אינני שומר מסורת יהודית? אינני מבקר בבית-כנסת יחד עם ה"ילדים בכל חג? ביקשתי שיקבלו את ה"ילדים בתחילה לא רצו. אמרו, בשנה הבאה; אין כבר מקום. הסברתי להם את כל ה"מצב, ביקשתי, ולבסוף הסכימו."

★ ★ ★

אדם דתי אינו מושקר?

דרר המנהלת: ישראל, אסתר ותנה ישיבו על ספה. לאחר שיחה של רגעים אחדים, כבר הרגישו את עצמם חופשיים. רק ישראל היה רציני. מכל השלישיה ידע רק הוא שמתנהלת מלחמה. הוא לא הבין בגלל מה, חשב שנפלה טעות. הוא ידע רק שקורה משהו לא טוב.

"את כר קורמן אף פעם לא ראיתי לפני זה", אמר. "בפעם הראשונה ראיתי אותו בבית-המשפט. אני חושב שמר קורמן טעה."

בשם הדת הגיש עמרם בלום, היועץ המשפטי של משרד הסעד, בקשה לבית המשפט, להוציא מידי ההורים את הוכות לזונן את ילדיהם כרצונם. הסיבה התנומקת: הילדים נמצאים בבית-ספר נוצרי, ונשקפת להם סכנת איבוד יהדותם.

הוא בטח שוחח עם ילד אחר וחשב שי דיבר איתו. אחר-כך אמר בבית-המשפט שי אני אמרתי לו: רע לי פה רע לי שם. הוא בטח טעה."

בבית-הספר לימדו אותו, כי את המבוגרים רים צריך לכבד. את כל המבוגרים — רי קודם כל את הדתיים. כי אצלם האלוהים בלב, ואף פעם אינם יכולים לעשות רע. לכן אברהם קורמן יכול לטעות, אבל בשום מיקרה לא לשקר.

ישראל דיבר במהירות, מבלי להתעמק בי מחשבה. הוא עזב את שיעור האנגלית בי אמצע, וחבל לו על כל רגע. בשליש ה"ראשון קיבל 9 באנגלית. זה ציון גבוה מאוד, וצריך להשתדל חזק להחזיק בו.

★ ★ ★

איילי באה לירושלים

היהדים חזרו ללימודיהם. במשרד ה"חשוק, מלא ההיטים הישנים, נשארה רק המנהלת, איילי חאוס. על הארון מולה ניצבה תוכייה. עד לפני כמה שבועות עמד בפניה יחד עם החנוכייה, גם אשוה. איילי חאוס חיכה כשהחלה מספרת את קורות בית-הספר — כלומר, את קורותיה שלה.

היא הגיעה לירושלים לפני 30 שנה, אחרי שסיימה שתי פקולטות בהלסינקי. היא באה לירושלים כי האמינה שישו הוא ה"מישוע והוא רוצה לספר זאת לאנשים. היא שייכת לכנסיה האלוהית הפינית, כנסייתו של לותר הפרוטסטנטי.

★ ★ ★

מה קרה לעמו?

ירושלים התחילה ללמוד את מדעי היהדות באוניברסיטה העברית. על יסוד בית-הספר אפילו לא חשבה. אבל ישו כיחן את דרכה אחרת. בשנת 1938 החלו להגיע לארץ-ישראל מהגרים מגרמניה. מכ"רים ביקשו לקחת ילד בן שש לטיפול. אבי הילד היה גרמני נוצרי, שאשתו יהודי. דיה מתה. איילי קיבלה את הילד לטיפול. עברו כמה חודשים, ובביתה נמצא עוד

האב ראובן שמואל התעקש להשי"איר את ילדיו במיסיון. "עכ"שיו הם רוצים לעשות ממני משוגע" אמר.

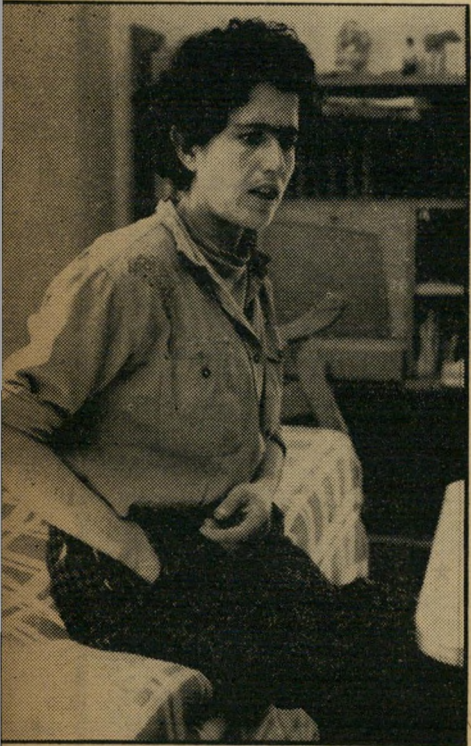
בית-הספר בכך-שמן, אבל גם שם לא שונה המצב בהרבה. 90% מהילדים בכפר לא יודעים קרוא וכתוב.

הוא יכול להצביע על שכניו, משפחת נתב. יש להם בת בגילו של ישראל, בת 11. הולכת לכיתה ג' ולא יודעת אל"ף-ב"ת.

★ ★ ★

בוגר?

הישיבה הבאה של בית-המשפט תת"הקיים ב"26 בפברואר. הפעם לא יהיה ראובן לבד: מייצג אותו עורך-דין. שוב יעמדו זה מול זה שני יריבים מתקופת המלחמה על יוסליה: הכן-צידון ועמרם בלום. ושוב בשני צידי אותו מיתרס, בעניין דומה. לפי עדותו של קורמן, פגש את ישראל ב"1960. ואילו את המשפט התחילו ב"אוגוסט 1962 — בדיוק כאשר כל כוחות הדת הלוחמת יצאו במלחמה נגד המיסיון. כחנתם להשיג תקדים משפטי, שיחוק עוד יותר את כוחה הגדול של הכפיה הדתית. "כתבו בעתונים שאלה המוסרים את יל"דם למיסיון בוגדים במדינה", אמר ראובן שמואל, בהצביעו לעבר חלקה מעוברת. "כל זה שדה שלי. זיעת אפי, דמי ועבודת-כפי. ושם — הגבול. האם הפקיד היושב מאחורי רי שולחן במשרד בתל-אביב מעז לומר ש"אני בוגר?"

זילפה שמואל לא הצליחה ל"למוד קרוא וכתוב. אבל ילדי יקבלו חינוך שאינני יכולה לתת להם כלל."